

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI STRUDIJI: ODRŽIVI RAZVOJ

KARLO PIRJAK

STRATEŠKA PROCJENA UTJECAJA NA OKOLIŠ KAO
INSTRUMENT ZAŠTITE OKOLIŠA

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, 2016.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI STRUDIJ: ODRŽIVI RAZVOJ

KARLO PIRJAK

STRATEŠKA PROCJENA UTJECAJA NA OKOLIŠ KAO
INSTRUMENT ZAŠTITE OKOLIŠA
STRATEGIC ENVIRONMENTAL ASSESSMENT AS AN
INSTRUMENT OF ENVIRONMENTAL PROTECTION

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Dr. sc. Dragutin Vincek

ČAKOVEC, 2016.

ZAHVALA

Veliku zahvalnost dugujem svom mentoru dr. sc. Dragutinu Vinceku na pruženoj pomoći kao i na posvećenom vremenu, svim pruženim stručnim savjetima tijekom oblikovanja ideje i izrade završnog rada. Ujedno se zahvaljujem i svim djelatnicima Međimurskog Veleučilišta u Čakovcu na stečenom znanju o održivom razvoju.

Zahvaljujem se svim prijateljima na pruženoj podršci, a veliku zahvalu dugujem svojim roditeljima na bezuvjetnoj podršci i razumijevanju protekle tri godine studiranja.

Karlo Pirjak

SAŽETAK

U ovom završnom radu analizira se tema vezana uz načine izrade i provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš. Na početku rada definira se pojam SPUO kao instrument zaštite okoliša koji predstavlja postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš. Provedba SPUO propisana je zakonom. SPUO se obvezno provodi za strategije, planove i programe koji se donose na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. U slučaju izmjena i /ili dopuna provodi se postupak ocjene o potrebi strateške procjene strategija, plana i programa (S/P/P-a). Postupak se provodi od strane ministarstva na državnoj razini dok je na područnoj razini odgovorno nadležno tijelo u županiji/Zagrebu, a na lokalnoj razini odgovoran je načelnik. Kao stručna podloga koristi se strateška studija, a na temelju njezinih rezultata provodi se strateška procjena. U svakoj odluci o pokretanju postupka SPUO, izradi strateške studije ili izmjeni i/ili dopuni S/P/P-a javnost mora biti informirana i uključena. Nadležna tijela su zadužena za objavljivanje informacija kako bi javnost mogla dati svoja pozitivna ili negativna mišljenja. U Hrvatskoj je do danas izrađeno i prihvaćeno šezdeset (60) SPUO, a najveći broj izrađeni SPUO je u odgovornosti nadležnih tijela Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture i Ministarstva poljoprivrede.

Ključne riječi: *strateška procjena utjecaja na okoliš, instrumenti zaštite okoliša, okoliš, nadležno tijelo, javnost*

SUMMARY

In this graduation thesis we will analyze theme related to strategic environmental assessment. On the beginning of the graduation thesis we are going to define term strategic environmental assessment as an instrument of environmental protection which represents a procedure that evaluates significant environmental influence. SEA is required by the law. SEA shall be carried out for the strategies, plans and programs to be adopted at the national, regional or local level. In case of any modifications and/or amendments to the procedure of the need for strategic assessment S/P/P – s for which the law obliges a strategic assessment. At the state level the procedure is guided by the ministry, at the regional level the procedure is guided by the competent authority of the county/Zagreb, and local level is responsible to the chief. As an expert strategic studies are used as an expert foundation, and the strategic assessment is carried out based on its results. The public must be informed and involved in any decision to initiate the SEA procedure, making strategic studies or amendments and / or supplement the S/P/P - and the public must be informed and involved. The competent authorities are responsible for the disclosure of information to the public, in order for the public to give opinions, positive or negative. In Croatia has been made 60 SEA so far and the largest number of SEA is made under the responsibility of the competent authorities of the Ministry of Maritime Affairs, Transport and Infrastructure and the Ministry of Agriculture.

Key words: *strategic environmental assessment, instrument of environmental protection, environment, competent authorities, public*

SADRŽAJ

SAŽETAK

1. UVOD	5
2. UPRAVLJANJE OKOLIŠEM	6
2.1. Politika zaštite okoliša RH	7
2.2. Instrumenti zaštite okoliša	9
3. STRATEŠKA PROCJENA UTJECAJA NA OKOLIŠ (SPUO).....	11
3.1. Usporedba SPUO/PUO i ostalih instrumenata zaštite okoliša	12
3.2. Propisi u strateškoj procjeni	15
3.3. Strategije, planovi i programi	17
3.3.1. Strategije, planovi i programi na koje se odnosi izrada SPUO	18
3.4. Provođenje strateške procjene utjecaja na okoliš	19
3.5. Izmjene i dopune strategije, planova i programa	21
4. POSTUPAK STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ.....	23
4.1. Tijek postupka	23
4.2. Ocjena o potrebi strateške procjene	23
5. STRATEŠKA STUDIJA	27
5.1. Utvrđivanje sadržaja strateške studije	27
5.1.1. Odluka o sadržaju strateške studije	28
5.1.2. Odabir ovlaštenika i obveze ovlaštenika o postupku strateške procjene	29
5.2. Izrađivači strateške studije	30
6. JAVNA RASPRAVA	31
7. PRIKAZ SPUO U RH	34
8. ZAKLJUČAK	38
9. LITERATURA	39
PRILOZI	

1. UVOD

Čovjek je počeo prilagođavati okoliš svojim potrebama, umjesto da prilagođava svoje potrebe okolišu. Činjenica je da se dogodio brzi razvoj civilizacije, a to je dovelo do proporcionalnog rasta industrije. Iskorištavanjem i eksploatacijom prirodnih resursa znatno se poboljšao i unaprijedio životni standard čovjeka, međutim, tijekom svih tih godina iskorištavanja i uživanja prirodnih dobara čovjek nije bio svjestan da dovodi u pitanje održivi razvoj. Održivi razvoj je, prije svega, zadovoljavanje potreba sadašnje generacije bez da se ugrozi ispunjavanje potreba generacija koje dolaze. Ova definicija najviše se odnosi na održivost ekosustava, odnosno na sposobnost ekosustava da zadrži prirodne procese, funkcije, biološku raznolikost i produktivnost u budućnosti. Da bi bila zadovoljena održivost, prirodni resursi se moraju koristiti tempom kod kojeg se ti resursi mogu nadoknađivati prirodno. [1]

Uz brzi razvoj tehnologije i nagli porast stanovništva znatno se povećala potreba za iskorištavanje prirodnih resursa, a pritom se nije mislilo na moguće posljedice koje negativno utječu na okoliš. Prilikom nekontroliranog korištenja prirodnih resursa nitko se nije osvrnuo na stanje pojedinih sastavnica okoliša (zrak, voda, tlo itd.) te su se iz navedenog razloga unatrag pedesetak godina počeli donositi određeni propisi (zakoni, pravilnici, uredbi) i osnivati različite agencije u svrhu kontrole i zaštite okoliša.

Razvijenije zemlje u to vrijeme su počele uvoditi različite zakone o zaštiti okoliša i prirode. Samim donošenjem zakona o zaštiti okoliša i prirode počele su se više kontrolirati aktivnosti u okolišu, s ciljem da se zaštiti od onečišćenja i prekomjernog iskorištavanja prirodnih resursa. Tu se misli na racionalno korištenje prirodnih resursa, što dovodi do održivosti kojoj se teži.

Očuvanje okoliša na dobrobit čitavog čovječanstva osigurava skup postupaka i praksi koje omogućuju smanjenje utjecaja na okoliš i povećavaju operativnu učinkovitost kroz razvoj, realizaciju, postizanje, ocjenjivanje, održavanje i ažuriranje okolišne politike. [2] Takav sustavni pristup smanjenju utjecaja na okoliš je sustav upravljanja okolišem.

2. UPRAVLJANJE OKOLIŠEM

Okoliš je prirodno i svako drugo okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, more, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja koje je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja.

Sastavnice koje čine okoliš su: zrak, vode, more, tlo, krajobraz, biljni i životinjski svijet te zemljina kamena kora. [9]

Kako bi se problemi okoliša rješavali, došlo je do sustava upravljanja okolišem. Tu se misli na kontroliranje aktivnosti da bi se mogli održati fizikalni i kemijski resursi s ciljem da se ne zagade ili onečiste.

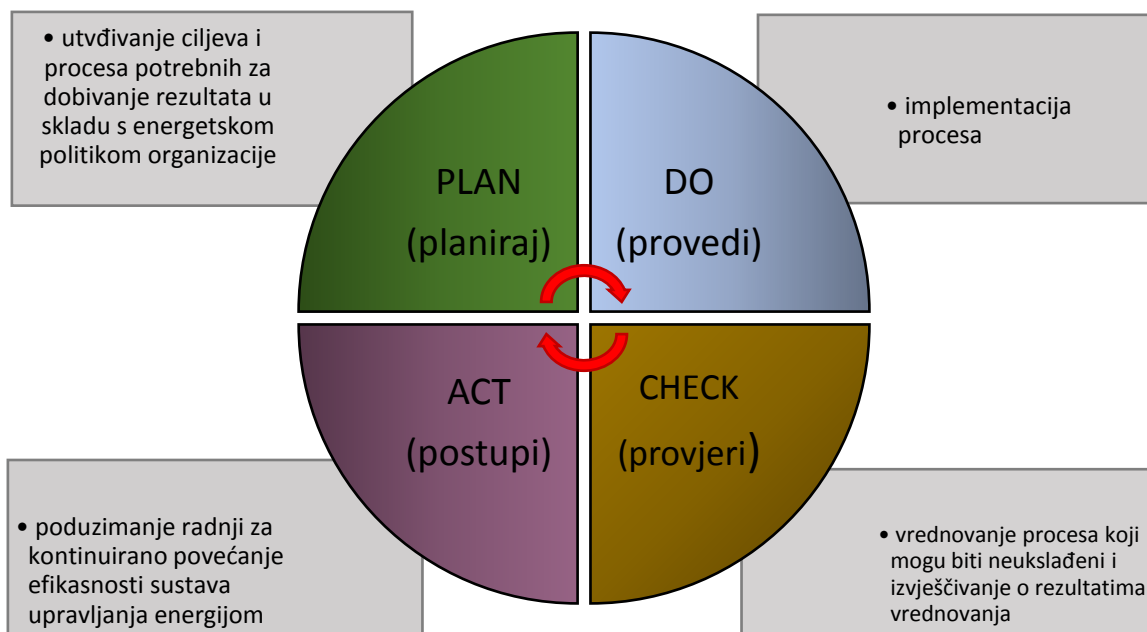
Teorija sustava upravljanja okolišem dana je kroz rad Edwards W. Deminga. Njegove metode uključuju kontrolu procesa i rješavanje problema tehnikama koje se svode na promjenu mentaliteta organizacije da bi se ponudio što kvalitetniji proizvod ili usluga.

Upravljanje okolišemobuhvaća preventivno djelovanje o primjeni normi za unaprjeđivanje odnosa prema okolišu, a temeljni cilj je smanjenje nepoželjnih utjecaja na okoliš, odnosno uspostava sustava upravljanja okolišem temeljni je preduvjet za smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, a može se postići ukoliko se postave kvantificirani pokazatelji kao što su norme i standardi. [2]

Sustav upravljanja okolišem (engl. Environmental Management System – EMS) je dio upravljačkog sustava zadužen za realizaciju, razvoj, ocjenjivanje i održavanje, a sastoji se od:

- Organizacijske strukture i planskih aktivnosti,
- Odgovornosti, prakse i procedura,
- Procesa i resursa.

Demingov krug kvalitete (PDCA, Slika 1.) predstavlja kontinuirani ciklus zbog usklađivanja poslovnih ciljeva s ciljevima unaprjeđivanja i upravljanja okolišem.

Slika 1. Demingov krug kvalitete [2]

Izvor: Herceg, N. (2003.) „Okoliš i održivi razvoj“. U: „Sustavi upravljanja okolišem“. Zagreb, Synopsis d.o.o.

Temeljni elementi sustava upravljanja okolišem su:

- politika zaštite okoliša organizacije (ciljevi, mjere, norme, kadrovi, kontrola i nadzor),
- analiza utjecaja organizacije utjecaja na okoliš,
- procjena utjecaja organizacije na okoliš,
- nadzor i mjerenje učinaka i napretka u realiziranju definiranih ciljeva,
- okolišna procjena realizacije programa zaštite okoliša. [2]

Uvođenje takvog sustava upravljanja okolišem omogućava ispunjavanje okolišnih normi, efikasnije sprječavanje onečišćenja okoliša i očuvanje resursa, ublažavanje rizika na okoliš te razvijanje svijesti o potrebi zaštite okoliša, a za to je potrebno sudjelovanje javnosti.

2.1. Politika zaštite okoliša RH

U Hrvatskoj se briga o zaštiti okoliša pojavila vrlo rano, skoro u isto vrijeme kad i u najrazvijenijim zemljama (Malbaša, N., & Jelavić, V. 2013.). Glavni razlog tome je vrlo

intenzivna izgradnja niza energetskih i industrijskih objekata u 70-tim godinama prošlog stoljeća po suvremenim svjetskim standardima pa i u pogledu zaštite okoliša. Dva su velika i reprezentativna objekta bila pod izravnim utjecajem iz Sjedinjenih Američkih Država (NE Krško i DINA na Krku).

U regulativi koja se odnosi na zaštitu okoliša, koja je i u to doba uglavnom bila generirana u Hrvatskoj, postojala je već u 1972. Rezoluciju o zaštiti čovjekove sredine (NN 27/72), Zakon o vodama (NN 53/74) s propisima o kategorizaciji i klasifikaciji voda (NN 15/81), Zakon o zaštiti prirode (NN 54/76, “*Djelatnost zaštite prirode od posebnog je društvenog interesa*”). Još ranije, doneseni su dokumentu u vezi sa zaštitom zraka – Osnovni zakon o zaštiti zraka od zagađivanja iz 1965. s preporukama i mjerama za provođenje (NN 41/69). Niz ranije donesenih zakonskih dokumenata odnosio se na proglašenje nacionalnih parkova – Plitvička jezera i Paklenica (NN 84/49, 34/65), Risnjak (NN 43/53), dio otoka Mljeta (NN 49/60), Kornati (NN 31/80) te drugih objekata zaštite prirode – Kopački rit, Velebit, Biokovo, Lokrum, šuma Dundo na Rabu itd. Nekoliko godina kasnije donesen je i Pravilnik o izradi Studije o utjecaju na okoliš (NN 31/84) kao detaljan provedbeni dokument koji je uključio i sudjelovanje javnosti i načine zaštite okoliša uz praćenje i monitoring tijekom rada. U posljednjih gotovo 30 godina nivelirani su mnogi zakoni i provedbeni dokumenti iz područja zaštite okoliša, a posebno u vrijeme usklađivanja s regulativom EU u procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Tako je danas kroz Zakon o zaštiti okoliša definirano da se cjelovito upravljanje zaštitom okoliša provodi na način da se ostvari održivi razvitak.

Ciljevi zaštite okoliša u ostvarivanju uvjeta za održivi razvitak su:

- zaštita života i zdravlja ljudi,
- zaštita biljnog i životinjskog svijeta, georaznolikosti, bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti te očuvanje ekološke stabilnosti,
- zaštita i poboljšanje kakvoće pojedinih sastavnica okoliša,
- zaštita ozonskog omotača i ublažavanje klimatskih promjena,
- zaštita i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajobraza,
- sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari,
- sprječavanje i smanjenje onečišćenja okoliša,

- trajna uporaba prirodnih dobara,
- racionalno korištenje energije i poticanje uporabe obnovljivih izvora energije,
- uklanjanje posljedica onečišćenja okoliša,
- poboljšanje narušene prirodne ravnoteže i ponovno uspostavljanje njezinih regeneracijskih sposobnosti,
- ostvarenje održive proizvodnje i potrošnje,
- napuštanje i nadomještanje uporabe opasnih i štetnih tvari,
- održivo korištenje prirodnih dobara,
- osiguranje i razvoj dugoročne održivosti,
- unaprjeđenje stanja okoliša i osiguravanje zdravog okoliša.

Ciljevi se postižu primjenom načela zaštite okoliša i instrumenata zaštite okoliša.

Politike zaštite okoliša provode se putem različitih instrumenata zaštite okoliša, a svaka država odabire one koji ovise o njezinim političkim, ekonomskim, socijalnim i drugim prilikama. Koje će instrumente koristiti određena država ovisi o strategiji politike zaštite okoliša za koju se opredijelila. Instrumenti zaštite okoliša su alat za postizanje ciljeva: globalnih, definiranih strategijom i ovisnih o prioritetnim temama.

2.2. Instrumenti zaštite okoliša

S gledišta ekonomije (Marija Boban, 2016), u obliku preventive ili sanacije, ključna je „vidljiva ruka“ države nasuprot „nevidljive ruke“ tržišta koja definira instrumente (i djeluje), uglavnom, putem tri skupine instrumenata politike okoliša (Klarer, J. i sur., 2000.):

1. naredbodavno-nadzorni instrumenti, koji izravno reguliraju zabrane i dozvole u proizvodnji i potrošnji dobara i usluga, te lokaciji ljudskih aktivnosti u totalitetu;
2. ekonomski instrumenti izravne i neizravne regulacije (porezi, kazne, naknade, subvencije i drugi oblici ekonomskih poticaja i opterećenja) upravljanja okolišem;
3. dobrovoljni instrumenti proizašli iz spoznaje i htijenja proizvođača, potrošača i države u promicanju ekološke ravnoteže, kao što su: integralno planiranje s naglaskom na održivi razvitak, ekološka odgovornost proizvođača za vrijeme

životnog vijeka proizvoda (može se kombinirati s oporezivanjem životnog ciklusa proizvoda ili tehnologije proizvodnje), sporazumi i mjere kontrole te ocjenjivanje stanja okoliša (razine zagađivanja), sustavi informiranja javnosti o stanju i problemima okoliša (kombinirani s javnim moralnim pritiscima).

Donošenjem Zakona o zaštiti okoliša Hrvatska nastoji ojačati instrumente zaštite okoliša, poput, postupaka procjene utjecaja na okoliš i procjene utjecaja na ekološku mrežu, kao i strateške procjene utjecaja na okoliš. Uz te instrumente zaštite okoliša zakonom su definirani:

1. Standardi kakvoće okoliša i tehnički standardi zaštite okoliša
2. Strateška procjena utjecaja strategije, plana i programa na okoliš
3. Procjena utjecaja zahvata na okoliš
4. Okolišna dozvola
5. Sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari
6. Prostorni planovi kao instrument zaštite okoliša
7. Prekogrančni utjecaj strategije, plana i programa, zahvata i postrojenja na okoliš
8. Mjere zaštite okoliša za zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš.[9]

3. STRATEŠKA PROCJENA UTJECAJA NA OKOLIŠ (SPUO)

Strateška procjena utjecaja na okoliš (engl. Strategic environmental assessment – SEA) je proces analize posljedica utjecaja na okoliš strategija, plana ili programa (S/P/P), sa stajališta unaprjeđenje kvalitete zaštite okoliša, smirivanjem ili smanjivanjem negativnih posljedica, a ključni je input za donošenja odluka. [2]

Tom procjenom procjenjuju se vjerojatni značajni i utjecaj na okoliš koji nastaju ili mogu nastati provedbom strategija, plana ili programa. U svijetu se postupak strateške procjene počeo primjenjivati unazad desetak godina, a države članice Europske unije sukladno odredbama Direktive primjenjuju od 2004. godine.

Razvoj strateške procjene utjecaja na okoliš kreće od 1960. godine kada je zakonom o zaštiti okoliša u SAD – utražena izrada izvješća o učincima saveznih aktivnosti na okoliš. U obvezni postupak uključeni su bili planovi i programi politike, ali postupak se primjenjivao samo na neke zahvate. Strateške studije bile su izrađivane za učinke pojedinih zakona npr. Zakon o korištenju goriva (1978.). Razvoj u Europskoj uniji bio je mnogo sporiji zbog otpora nekih država članica. Direktive koje se odnose na SPUO usvojene su 2001. a to su bile Direktiva 2001/42/EC Europskog parlamenta i Vijeća.

U Hrvatskoj je uvođenje instrumenta SPUO započelo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva 2002. Primorsko-goranska županija – Zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje organizirao je Okrugli stol „Važnost strateške procjene utjecaja na okoliš u upravljanju prostorom i razvojem“ (zbornik radova), 2003. godine u sklopu procesa usklađivanja pravne stečevine Republike Hrvatske s pravnim sustavom Europske unije, proveden je na području RH projekt Procjena utjecaja razvojnih strategija na okoliš (SEA) financiran sredstvima EU u okviru programa CARDS, 2006. -2007.

Strateška procjena utjecaja na okoliš ima tri osnovna cilja:

- proširenje granice vremenskog okvira koji je imala PUO,
- vrednovanje posljedice utjecaja na okoliš pretpostavljenih inicijativa strategija, planova i programa,
- uključivanje u sveobuhvatne političke okvire. [2]

3.1. Usporedba SPUO/PUO iostalih instrumenata zaštite okoliša

Strateška procjena utjecaja na okoliš, kao i procjena utjecaja na okoliš postupci su kojima se osigurava da se pri donošenju odluke o prihvaćanju zahvata strategija, plana i programa ili nekog projekta razmotre njihovi mogući utjecaji na okoliš.

Procjena utjecaja zahvata na okoliš je upravni instrument koji se odnosi na konkretni zahvat i predstavlja nižu razinu odlučivanja. Strateška procjena utjecaja na okoliš je savjetodavni instrument više razine odlučivanja i odnosi se na razvojne strategije, planove i programe. [2] U Tablici 1. usporedno su prikazani postupci strateške procjene i procjene utjecaja zahvata na okoliš.

Tablica 1. Usporedba postupaka SPUO i PUO

	SPUO	PUO
Razina donošenja odluke	Strategije, planovi i programi koji imaju širu i dugoročnu stratešku perspektivu.	Individualni, konkretni zahvati koji započinju s primjenom strategija, planova i programa.
Vremenski okvir	Započinje u ranoj fazi strateškog planiranja.	Započinje u ranoj fazi razvoja zahvata.
Odgovorna organizacija	SPUO S/P/P-a za obvezu provedbe strateške procjene i ocjene o potrebi strateške procjene provodi nadležno tijelo za područje za koje se strategija, plan ili program donosi, u suradnji s Ministarstvom, odnosno nadležnim upravnim tijelom u županiji.	Predlagač projekta, većinom privatni sektor.
Fokus	Na provedbu S/P/P i posljedične buduće odluke na nižoj razini.	Na ishodaenje rješenja o prihvatljivosti zahvata.
Mjerilo; raspon	Šire.	Specifično, detaljno,

obrađenih područja/aktivnosti		ciljano.
Mjerno; obrađeno geografsko područje	Šire.	Specifično, lokalno, ciljano.
Obrađeni utjecaji	Kumulativni, međusektorski i indirektni utjecaji.	Na ishodaženje rješenja o prihvatljivosti zahvata.
Razina detalja	Manje detaljna procjena, pružajući širi prikaz.	Detaljna procjena.
Ključni izvor podataka	Izvješće o stanju okoliša, vizije, prosudbe.	Terenski rad, analiza uzorka.
Korišteni izvori podataka	Više kvalitativna, djelomično kvantitativna.	Više kvantitativna.
Strogost analize	Više neizvjesnosti.	Stroža.
Varijantna rješenja	Razmatra široki raspon varijantnih rješenja: prostorna, politička, zakonska, fiskalna, socio-ekonomska varijantna rješenja.	Razmatra ograničeni raspon varijantnih rješenja: specifične lokacije, izvedba, korištenje.
Mjerala procjene	Ciljevi zaštite okoliša, često sadržani u zakonskim dokumentima zaštite okoliša.	Zakonska ograničenja, najbolja praksa.
Uloga stručnjaka	Posrednici u pregovorima.	Tehnička.
Uključivanje javnosti	Često je slab interes uslijed niže razine svijesti o zaštiti okoliša povezane s poteškoćama u prenošenju općenitih pitanja široj javnosti.	Često izražen interes, baziran na lokalnim uvjetima koji rezultira iz Not In My Back Yard (ne u mom dvorištu) stava.

Izvor: Herceg, N. (2003.) „Okoliš i održivi razvoj“. U: „Sustavi upravljanja okolišem“. Zagreb, Synopsis d.o.o.

Instrumenti zaštite okoliša te njihovo objašnjenje pojmova i koji su ciljevi određenog instrumenta, prikazani su u Tablici 2.

Tablica 2. Instrumenti zaštite okoliša u RH

INSTRUMENTI ZAŠTITE OKOLIŠA	OBJAŠNJENJE
Standardi kakvoće okoliša i tehnički standardi zaštite okoliša	Standardi kakvoće okoliša koji sadrže granične vrijednosti pokazatelja za pojedine sastavnice okoliša i za osobito vrijedne, osjetljive ili ugrožene područne cjeline određuju se zakonom, a ako nisu određeni zakonom propisuje ih Vlada, odnosno ministar nadležan za pojedinu sastavnicu okoliša pravilnikom. Standardi kakvoće okoliša za pojedinu lokaciju, mogu se odrediti u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš, odnosno u postupku izdavanja okolišne dozvole za postojeće postrojenje
Okolišna dozvola	Okolišna dozvola izdaje se s ciljem cjelovite zaštite okoliša putem integriranog sprječavanja i kontrole onečišćenja, osiguravajući visoku razinu zaštite okoliša i uvjete za sprječavanje značajnog onečišćenja okoliša zbog industrijskih aktivnosti.
Sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari	Odnose se na područja postrojenja u kojima ili putem kojih se, obavljanjem djelatnosti operatera, opasne tvari: proizvode; prerađuju; skladište; nastaju kao nusproizvod u proizvodnji proizvoda; koriste kao sirovine u proizvodnji, odnosno tehnološkom procesu; transportiraju unutar područja postrojenja i/ili odlažu u svrhu proizvodnog procesa; odnosno mogu nastati prilikom velike nesreće (u daljnjem tekstu: prisutne su).
Prostorni planovi kao instrument zaštite okoliša	Ciljevi sprječavanja onečišćavanja okoliša i ograničavanja posljedica onečišćenja uzimaju se u obzir pri izradi prostornih planova i pri donošenju odluka u skladu s propisom kojim se uređuje prostorno uređenje, posebno prilikom određivanja lokacija za nova postrojenja odnosno područja postrojenja utvrđivanja promjena nastalih na postojećim postrojenjima i planiranja novih građevina kao što su prometnice, javne površine i stambena područja.
Prekogranični utjecaj strategije, plana i programa, zahvata i postrojenja na	Kada Ministarstvo, u postupku strateške procjene, procijeni da bi provedba strategije, plana i programa mogla značajno utjecati na okoliš i/ili zdravlje ljudi druge države ili ako država koja bi mogla biti izložena značajnom utjecaju to zatraži, obvezno je obavijestiti nadležno tijelo druge države o nacrtu prijedloga strategije, plana i

okoliš	programa prije stavljanja u proceduru donošenja.
Mjere zaštite okoliša za zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš	Mjere zaštite okoliša za zahvate za koje ovim Zakonom nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš, a za koje je, radi ispunjenja ugovornih obveza preuzetih međunarodnim ugovorima i sporazumima i radi provedbe postupaka prema posebnim zakonima i propisima, te u drugim slučajevima potrebno utvrditi prihvatljivost zahvata s obzirom na utjecaj na okoliš, određuju se elaboratom zaštite okoliša.

Izvor: Herceg, N. (2003.) „Okoliš i održivi razvoj“. U: „Sustavi upravljanja okolišem“. Zagreb, Synopsis d.o.o.

3.2. Propisi ustrateškoj procjeni

U strateškoj procjeni utjecaja na okoliš postoje mnogi propisi kojima je regulirano područje strateške procjene:

- Zakon o zaštiti okoliša, NN 80/13, NN 78/15
- Zakon o zaštiti prirode, NN 80/13
- Uredba o strateškoj procjeni plana i programa na okoliš, NN64/08, NN 80/13
- Pravilnik o povjerenstvu za stratešku procjenu, NN 70/08
- Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša, NN 64/08
- Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu, NN 146/14
- Popis osoba koje se mogu imenovati za članove i zamjenike povjerenstva u postupcima strateške procjene, procjene utjecaja zahvata na okoliš i utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, NN 126/09, NN 65/12
- Popis pravnih osoba koje imaju suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno Pravilniku o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša, NN 57/10
- Protokol o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica, NN - Međunarodni ugovori NN 6/96, NN 7/09.
- Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, NN1/07.

U nastavku su opisani neki od propisa u području reguliranja strateške procjene.

Zakon o zaštiti okoliša

Zakonom o zaštiti okoliša uređuju se: načela zaštite okoliša i održivog razvitka, zaštita sastavnica okoliša i zaštita okoliša od utjecaja opterećenja, subjekti zaštite okoliša, dokumenti održivog razvitka i zaštite okoliša, instrumenti zaštite okoliša, praćenje stanja u okolišu, informacijski sustav, osiguranje pristupa informacijama o okolišu, sudjelovanje javnosti u pitanjima okoliša, osiguranje prava na pristup pravosuđu, odgovornost za štetu, financiranje i instrumenti opće politike zaštite okoliša, upravni i inspekcijski nadzor. [9]

Zaštita okoliša je skup odgovarajućih aktivnosti i mjera kojimaje cilj sprječavanje opasnosti za okoliš, sprječavanje nastanka šteta i/ili onečišćivanja okoliša, smanjivanje i/ili otklanjanje šteta nanesenih okolišu te povrat okoliša u stanje prije nastanka štete.[9]

Zaštitom okoliša osigurava se cjelovito očuvanje kakvoće okoliša, očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, racionalno korištenje prirodnih dobara i energije na najpovoljniji način za okoliš, kao osnovni uvjet zdravog života i temelj održivog razvitka.

Cjelovito upravljanje zaštitom okoliša provodi se na način da se ostvari održivi razvitak sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima.

Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš

Ovom Uredbom uređuje se način provedbe strateške procjene S/P/P-a koji ima značajan utjecaj na okoliš, a za koji je Zakonom određena obveza strateške procjene, uključujući i postupak izrade strateške studije, obvezni sadržaj mišljenja i drugih akata u tom postupku, rokovi u tom postupku; obvezni sadržaj izvješća o načinu na koji su u strategiju, plan ili program integrirani uvjeti zaštite okoliša utvrđeni strateškom procjenom, način praćenja stanja okoliša glede značajnih utjecaja S/P/P-a prilikom njihove provedbe te način provjere provedbe mjera zaštite okoliša koje su postale sadržajem S/P/P-a.

Ovom Uredbom uređuje se i način provedbe postupka ocjene o potrebi strateške procjene izmjena i/ili dopuna S/P/P–a iz stavka 1. ovoga članka, te način pojedinačnih ispitivanja i kriteriji za utvrđivanje vjerojatno značajnog utjecaja na okoliš izmjena i/ili dopuna S/P/P–a.

Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša

Ovom se Uredbom propisuje način informiranja javnosti o postupku izrade strateške studije; ocjene o potrebi strateške procjene; ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš; utvrđivanja sadržaja studije o utjecaju zahvata na okoliš prije njezine izrade te u postupku davanja suglasnosti na Izvješće o sigurnosti.[2]

Uredbom se, također, uređuje i način informiranja i sudjelovanja javnosti, odnosno zainteresirane javnosti – ukoliko je Zakonom propisano sudjelovanje te javnosti, u postupcima: strateške procjene; donošenja S/P/P–a za koje se ne provodi strateška procjena; izrade zakona, provedbenih propisa i ostalih općeprimjenjivih pravno obvezujućih pravila koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš; procjene utjecaja zahvata na okoliš i utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša. Uređuje se i način provođenja javne rasprave uključujući javni uvid i javno izlaganje te rokovi s tim u svezi.[3]

Uredbom se određuju S/P/P–i iz područja zaštite okoliša za koje nije Zakonom određena obveza strateške procjene, ali je utvrđena obveza da se u postupku izrade nacrtu prijedloga S/P/P–a osigura sudjelovanje javnosti te se određuje koja javnost može sudjelovati u tom postupku.

3.3. Strategije, planovi i programi

Direktiva o SPUO je okvirni zakon koji određuje najmanji zajednički proceduralni okvir za pojedine službene S/P/P–e. Svrha Direktive o SPUO je pobrinuti se da su utjecaji na okoliš pojedinih S/P/P–a utvrđeni i ocijenjeni tijekom njihove pripreme i prije njihovog usvajanja.

Države članice utvrđuju hoće li S/P/P–i vjerojatno imati značajan utjecaj na okoliš i to ispitivanjem pojedinačnih slučajeva ili određivanjem vrsta S/P/P–a ili kombinacijom oba pristupa. U tu svrhu, države članice trebaju u svim slučajevima uzeti u obzir odgovarajuće kriterije utvrđene u Prilogu II Direktive o SPUO, kako bi osigurale da su S/P/P–i koji će vjerojatno imati značajan utjecaj na okoliš obuhvaćeni ovom Direktivom. Prilikom pojedinačnog ispitivanja slučajeva te u predviđanju vrsta S/P/P–a potrebno je ishoditi mišljenje tijela odgovornih za zaštitu okoliša. [6]

Strateška procjena politika i zakonodavstva odnosi se na nacрте zakona i pravilnika, međunarodne sporazume o kojima se pregovara, prijedloge državnih proračuna, javnu nabavu, nacрте nacionalnih strategija itd., ali i na prijedloge strateških razvojnih projekata od državnog značaja koji potencijalno mogu imati negativne kumulativne učinke na okoliš.

Mnoge su države u svoje zakone unijele obavezu izrade strateške procjene utjecaja na okoliš za politike (Češka, Danska, Finska, Poljska, Slovačka itd.), a neke i stratešku procjenu za zakonske propise (Danska, Nizozemska, Ujedinjeno Kraljevstvo itd.).

3.3.1. Strategije, planovi i programi za koje se obavezno provodi SPUO

Strateška procjena obvezno se provodi za:

- S/P/P–e, uključujući njihove izmjene i dopune koji se donose na državnoj, područnoj (regionalnoj) te na lokalnoj razini, iz područja: poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, energetike, industrije, rudarstva, prometa, elektroničkih komunikacija, turizma, prostornog planiranja, regionalnog razvoja, gospodarenja otpadom i vodnog gospodarstva kada daju okvir za zahvate koji podliježu ocjeni o potrebi procjene utjecaja na okoliš, odnosno procjeni utjecaja na okoliš;
- S/P/P–e uključujući njihove izmjene i dopune čija se provedba financira iz sredstava Europske unije;
- S/P/P–e za koje se prema posebnom propisu iz područja zaštite prirode utvrdi da mogu imati značajan negativan utjecaj na ekološku mrežu.[9]

Strateškoj procjeni utjecaja na okoliš ne podliježu S/P/P–i koji služe isključivo za potrebe nacionalne obrane i/ili civilne zaštite, odnosno oni koji se primjenjuju u nuždi te

vanjski planovi zaštite i spašavanja i financijske i proračunske strategije, planovi i programi.[9]

Gdje je ustanovljeno da je strateška procjena utjecaja na okoliš potrebna, bilo kao rezultat uvjeta za obvezno provođenje SPUO-a ili nakon postupka prethodne ocjene, sadržaj strateške studije utjecaja na okoliš treba biti određen. SPUO ne treba biti proveden s više detalja ili s korištenjem više sredstava, nego je to potrebno za postizanje njegove svrhe. Gledajući s jedne strane ta promjena je na bolje jer će se postupak strateške procjene utjecaja na okoliš moći provoditi kako na regionalnoj i državnoj razini, tako i na lokalnoj razini.

3.4. Provođenje strateške procjene utjecaja na okoliš

Stratešku procjenu utjecaja na okoliš provodi nadležno upravno tijelo. Tu se misli na ministarstvo koje je odgovorno za područje gdje se S/P/P provodi, ako se SPUO radi za državnu razinu. Za SPUO na županijskoj razini odgovorno je nadležno upravno tijelo županije, odnosno Grada Zagreba, ovisno o području za koje se S/P/P provodi. Sami koraci provođenja strateške procjene utjecaja na okoliš opisani su u Tablici 3.

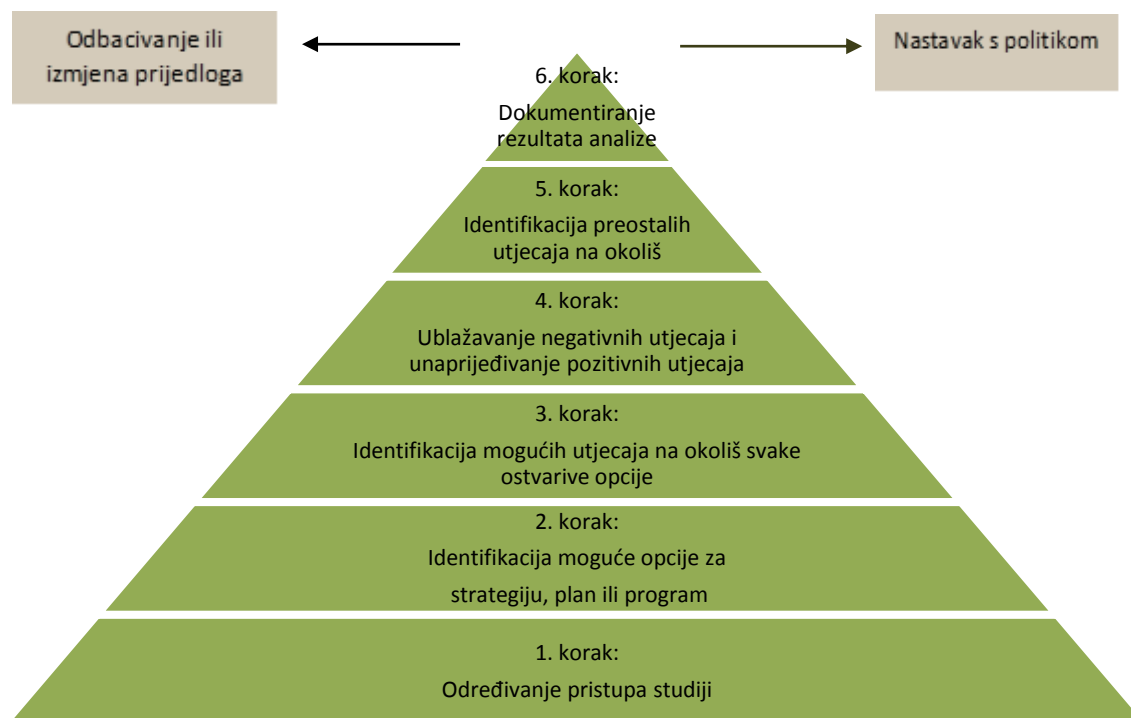
Tablica 3. Koraci u provedbi SPUO

Koraci u provedbi SPUO	„Domaće“ konzultacije	Prekogrančne konzultacije
Za sve S/P/P – e iz područja navedenih u članku 13. Zakona o zaštiti okoliša utvrđena je obaveza izrade SPUO. Za izmjene i/ili dopune strategija, planova i programa iz članka 13. obavezno se provodi postupak u kojem se odlučuje o potrebi provedbe strateške procjene.	Tijelo zaduženo za izradu S/P/P – adužno je prije započinjanja postupka, ishoditi mišljenje Ministarstva, tj. nadležnog upravnog tijela u županiji o potrebi provedbe postupka ocjene, odnosno strateške procjene.	
Utvrđivanje sadržaja i razine	Konzultacije s tijelima ili	

detaljnosti strateške studije.	osobama određenima posebnim propisima. Javnosti se pruža informacija i daje mogućnost sudjelovanja u utvrđivanju sadržaja pisanim prijedlozima. Na odluku nadležnog tijela o sadržaju studije ne može se uložiti žalba.	
Strateška studija o utjecaju na okoliš i nacrt S/P/P – a.	Traže se mišljenja institucija; omogućava se sudjelovanje javnosti putem javne rasprave i najmanje jednog javnog izlaganja.	Konzultacije s nadležnim okolišnim tijelima u državi. Sudjelovanje javnosti države prema važećim propisima države.
Tijekom pripreme konačne S/P/P – a.	Uzima se u obzir izvješće tijela nadležnog za provedbu SPUO. Informiraju se tijela određena propisima i javnost.	Uzimaju se u obzir mišljenja izražena tijekom prekograničnih konzultacija.
Usvajanje S/P/P – a.	Obavještavaju se propisom utvrđena tijela/institucije.	
Praćenje provedbe S/P/P – a.	Ne postoji obaveza informiranja javnosti.	Ne postoji obaveza informiranja javnosti.

Izvor: Radojčić D. (2013) „Priručnik o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš“ Pula, Udruga Zelena Istra

Strateška procjena provodi se tijekom izrade nacrt prijedloga S/P/P-a prije utvrđivanja konačnog prijedloga i njegova upućivanja u postupak donošenja (Slika 2.).

Slika 2. Faze provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš

Izvor: Herceg, N. (2003.) „Okoliš i održivi razvoj“. U: „Sustavi upravljanja okolišem“. Zagreb, Synopsis d.o.o.

3.5. Izmjene i dopune strategija, planova i programa

Za izmjene i dopune S/P/P–a SPUO nije obavezna, već se mora provesti prethodni postupak ocjene o potrebi strateške procjene. To znači da se SPUO ne mora raditi baš za svake izmjene i dopune plana, već samo za one koje mogu imati značajni utjecaj na okoliš. Postupak ocjene o potrebi strateške procjene za izmjene i dopune S/P/P–a provodi isto tijelo koje je nadležno za provedbu same strateške procjene. [7] Tijekom postupka nadležno tijelo je dužno pribaviti mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima. Ukoliko ocijeni potrebnim, može pribaviti i mišljenja drugih tijela, ovisno o obuhvatu i drugim značajkama izmjena i/ili dopuna S/P/P–a.

Ako je provedena strateška procjena utjecaja na okoliš za izmjene i dopune prostornog plana županije, čiji predmet izmjena je bio i razmatrani zahvat, tada elementi zahvata u prostoru koji se definiraju županijskim planom (čl.71. Zakona o prostornom

uređenju i gradnji – položaj, vrsta, najveći kapacitet i veličina), trebaju biti provjereni već u tom postupku. U tom slučaju, ukoliko se u međuvremenu ne dođe do novih saznanja/ograničenja, urbanistički plan uređenja može se donijeti i prije provedene procjene utjecaja na okoliš. U tako provedenom postupku ne bi se smjelo dogoditi da se npr. kapacitet neke ugostiteljsko-turističke zone (broj ležajeva, građevinska/bruto površina) drastično smanji tek u postupku procjene utjecaja na okoliš, odnosno tijekom donošenja detaljnijeg prostornog plana budući su vjerojatno značajni utjecaji na okoliš/ekološku mrežu trebali biti razmotreni u postupku strateške procjene. [4]

4. POSTUPAK STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ

Pri provedbi SPUO, prema propisima i zakonima, nije obavezno postavljanje ciljeva, praksa utvrđivanja ciljeva u zemljama u kojima se proširila provedba SPUO zbog toga jer su prepoznate mnoge koristi takvog pristupa. Bez utvrđenih ciljeva nije moguće utvrditi niti stratešku alternativu koja prvenstveno služi za prepoznavanje mogućih načina kako bi došli do zadanog cilja.

SPUO bi trebala biti interaktivni postupak proveden za vrijeme izrade nacrtu S/P/P-a, tj. prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak donošenja. [7]

4.1. Tijek postupka

Svaka procjena utjecaja S/P/P-a, odvija se u pet koraka:

1. Odlučivanje o tome treba li uopće postupak strateške procjene utjecaja (engl. screening).
2. Odlučivanje o sadržaju strateške procjene, što će se procjenjivati (engl. scoping).
3. Postupak ocjenjivanja, izrada strateške studije o utjecaju na okoliš.
4. Razmatranje pristiglih primjedbi tijekom javne rasprave, alternativnih rješenja, razloga za odabir neke varijante.
5. Praćenje provedbe strategije, plana, programa ili projekta (engl. monitoring) radi ranog identificiranja negativnih utjecaja i poduzimanje protumjera. [7]

Odluku o započinjanju postupka SPUO na državnoj razini donosi ministar, a na regionalnoj razini odluku o započinjanju postupka donosi župan, odnosno gradonačelnik Grada Zagreba dok na lokalnoj razini navedenu odluku donosi načelnik.

4.2. Ocjena o potrebi strateške procjene

Za izmjene i/ili dopune S/P/P-a za koje je Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15) određena obveza strateške procjene te za strategije, planove i programe jedinica lokalne samouprave, uključujući njihove izmjene i dopune, osim velikih gradova, obvezno se provodi postupak ocjene o potrebi provedbe strateške procjene u kojem se odlučuje o potrebi provedbe strateške procjene.

U postupku ocjene o potrebi provedbe strateške procjene nadležno tijelo dužno je pribaviti mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima, i ako ocjeni potrebnim, pribavit će i mišljenje tijela jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave te drugih tijela, ovisno o obuhvatu i drugim značajkama izmjena i/ili dopuna S/P/P–a. [3]

Zahtjev i kriterije za provedbu ocjene o potrebi strateške procjene i strateške procjene:

- određivanje okvira za zahvate u S/P/P–ima koji podliježu procjeni utjecaja na okoliš;
- način pojedinačnih ispitivanja, kriterije za utvrđivanje vjerojatno značajnog utjecaja izmjena i/ili dopuna S/P/P–ana okoliš u postupku ocjene i način provedbe postupka ocjene;
- način provedbe postupka strateške procjene, obvezni sadržaj i način izrade strateške studije te postupak u svezi s tim, obvezni sadržaj mišljenja i drugih akata u tom postupku, rokovi u tom postupku;
- obvezni sadržaj izvješća o načinu na koji su u S/P/P integrirani uvjeti zaštite okoliša utvrđeni strateškom procjenom, način praćenja stanja okoliša glede značajnih utjecaja strategije, plana i programa prilikom njihove provedbe, način provjere provedbe mjera zaštite okoliša koje su postale sadržajem strategije, plana ili programa, postupak imenovanja i opoziva povjerenstva za stratešku procjenu, obvezni sastav, način rada, obvezni sadržaj mišljenja koje izdaje povjerenstvo za stratešku procjenu, te druga pitanja s tim u vezi, pobliže uređuje Vlada uredbom.[9]

Na temelju kriterija za utvrđivanje vjerojatno značajnog utjecaja izmjena i/ili dopuna strategija, plana ili programa na okoliš, iz Priloga II. Uredbe o strateškoj procjeni, tijela i/ili osobe određene posebnim propisima, tijela jedinica lokalne samouprave, jedinice područne i regionalne samouprave i druga tijela, ovisno o obuhvatu i drugim značajkama izmjena i/ili dopuna strategija, plana i programa, daju mišljenja o potrebi strateške procjene te ga u roku od 30 dana od primitka zahtjeva iz stavka 4., članka 21. Uredbe o strateškoj procjeni dostavljaju nadležnom tijelu. [8]

Pri utvrđivanju vjerojatno značajnog utjecaja na okoliš S/P/P–a o izmjenama i/ili dopunama S/P/P–a, nadležno tijelo dužno je pribaviti mišljenja tijela ili osoba određenih posebnim propisima te ukoliko ocijeni potrebnim, pribavit će i mišljenje tijela jedinica lokalne i regionalne samouprave i drugih tijela, ovisno o obuhvatu i drugim značajkama izmjena i/ili dopuna S/P/P–a. Prije donošenja odluke u postupku ocjene o potrebi strateške procjene, mjerodavno tijelo je dužno o provedenom postupku ocjene o potrebi strateške procjene pribaviti mišljenje ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša. [7] U svrhu donošenja odluke o postupku ocjene o potrebi strateške procjene ministarstvu se dostavlja dokumentacija koja sadrži mišljenja tijela i/ili osoba i prijedlog odluke.

Ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utvrdi da izmjena i/ili dopuna S/P/P–a nemaju vjerojatno značajan utjecaj na okoliš, tada se donosi odluka da nije potrebno provoditi stratešku procjenu, a javnost koja u toj odluci ne može sudjelovati, mora biti informirana. Ta odluka sadrži samo osnovne podatke S/P/P–u te obrazloženje razloga zbog kojih je donesena odluka da nije potrebno provoditi stratešku procjenu.

Postupak ocjene o potrebi strateške procjene plana o izmjenama i/ili dopunama prostornog plana županije, odnosno Prostornog plana Grada Zagreba, provodi se prema odredbama ove Uredbe nakon donošenja odluke o izradi tih dokumenata prostornog uređenja prema zakonu kojim se uređuje prostorno uređenje. [9]

Tablica 4. Postupak ocjene o potrebi strateške procjene

Faza 1 Postupak ocjene o potrebi SPUO	Rezultat 1
Korak 1 Upravna ocjena	Izvješće o ocjeni potrebe provedbe SPUO
Korak 2 Ocjena na temelju značajnosti utjecaja na okoliš	
Faza 2 Određivanje sadržaja studije	Rezultat 2
Korak 1 Odrediti ključne elemente S/P/P-a koje treba ocijeniti	Izvješće o sadržaju strateške studije
Korak 2 Odrediti okolišna pitanja koje treba ocijeniti	
Korak 3 Prikupiti i izvijestiti o planovima, okolišnim ciljevima i standardima	

<p>Korak 4 Razviti nacrt okolišnih ciljeva, indikatora i ciljanih rezultata</p> <p>Korak 5 Odrediti prihvatljiva varijantna rješenja za postizanje ciljeva S/P/P-a</p>	
<p>Faza 3 Prepoznavanje, procjena, ocjena i sprječavanje utjecaja na okoliš</p> <p>Korak 1 Utvrditi postojeće stanja okoliša</p> <p>Korak 2 Prepoznati i procijeniti utjecaje S/P/P-a na okoliš</p> <p>Korak 3 Ocijeniti značaj utjecaja na okoliš</p> <p>Korak 4 Spriječiti negativne i unaprijediti pozitivne utjecaje na okoliš</p> <p>Korak 5 Odabrati najprikladnija varijantna rješenja za S/P/P</p> <p>Korak 6 Pripremiti stratešku studiju</p> <p>Korak 7 Analizirati kvalitetu strateške studije</p>	<p>Rezultat 3</p> <p>Strateška studija</p>
<p>Faza 4 Konzultacije sudionika i revizija S/P/P</p> <p>Korak 1 Obavijestiti razne sudionike i zaprimiti njihova mišljenja</p> <p>Korak 2 Analizirati dobivena mišljenja u odnosu na njihovu primjenjivost na stratešku studiju i S/P/P</p> <p>Korak 3 Procijeniti potrebne značajne promjene S/P/P-a</p> <p>Korak 4 Pripremiti Izvješće o usvojenom S/P/P i o načinu integriranja pitanja zaštite okoliša u S/P/P</p>	<p>Rezultat 4</p> <p>Izvješće o usvojenom S/P/P i o načinu integriranja pitanja zaštite okoliša u S/P/P</p>
<p>Praćenje stanja okoliša tijekom provedbe S/P/P-a</p>	<p>Rezultat 5</p> <p>Izvješće o praćenju</p>

Izvor: http://zt.zelena-istra.hr/pub/MojaPUO/Publikacije/BROSURA_FINAL.pdf

5. STRATEŠKA STUDIJA

U postupku strateške procjene izrađuje se strateška studija. Strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom.

Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba S/P/P–ai razumne alternative vezano uz zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz S/P/P. [9]

5.1. Utvrđivanje sadržaja strateške studije

U postupku određivanja sadržaja strateške studije, nadležno tijelo dužno je od tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima pribaviti mišljenje o sadržaju i razini svih podataka koji se moraju obraditi u strateškoj studiji, vezano na područje iz djelokruga toga tijela i/ili osoba.

Ukoliko nadležno tijelo ocjeni potrebnim, ovisno o značajkama S/P/P–a koji se donosi na državnoj razini, pribavit će se mišljenja tijela jedinice lokalne samouprave i tijela jedinice regionalne samouprave na čijem području će se provoditi ta S/P/P i na koji može utjecati.

Strateška studija sadrži osobito:

- kratki pregled sadržaja i glavnih ciljeva S/P/P–a i odnosa s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima;
- podatke o postojećem stanju okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe S/P/P–a;
- okolišne značajke područja na koja provedba S/P/P–a može značajno utjecati;
- postojeće okolišne probleme koji su važni za S/P/P, posebno one koji se odnose na područja posebnog ekološkog značaja, primjerice, područja određena u skladu s posebnim propisima o zaštiti prirode;
- ciljeve zaštite okoliša uspostavljene po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na S/P/P te način na koji su ti ciljevi i druga pitanja zaštite okoliša uzeti u obzir tijekom izrade S/P/P–a;

- vjerojatno značajne utjecaje (sekundarne, kumulativne, sinergijske, kratkoročne, srednjoročne i dugoročne, stalne i privremene, pozitivne i negativne) na okoliš, uključujući biološku raznolikost, zaštićena područja prema posebnom propisu, ljude, biljni i životinjski svijet, tlo, vodu, zrak, klimu, materijalnu imovinu, kulturno-povijesnu baštinu, krajobraz, uzimajući u obzir njihove međuodnose;
- mjere zaštite okoliša uključujući mjere sprječavanja, smanjenja, ublažavanja i kompenzacije nepovoljnih utjecaja provedbe S/P/P-a na okoliš;
- kratki prikaz razloga za odabir razmotrenih varijantnih rješenja, obrazloženje najprihvatljivijeg varijantnog rješenja S/P/P-ana okoliš i opis provedene procjene, uključujući i poteškoće (primjerice tehničke nedostatke ili nedostatke znanja i iskustva) pri prikupljanju potrebnih podataka;
- opis predviđenih mjera praćenja;
- ostale podatke i zahtjeve kako se utvrdi prilikom određivanja sadržaja strateške studije u posebnom postupku prema ovoj Uredbi;
- sažetak podataka iz alineje 1. do 10. naprijed. [8]

Ovaj sadržaj obvezni je sadržaj studije kojega određuje nadležno tijelo u postupku sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Uredbi o strateškoj procjeni. Nadležno tijelo o postupku određivanja sadržaja strateške studije dužno je osigurati informiranje javnosti sukladno Zakonu i uredbi kojom se uređuje informiranje i sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša.[8]

Kad se provodi postupak utvrđivanja sadržaja strateške studije koja se odnosi na prostorni plan županije, odnosno Prostorni plan Grada Zagreba, rasprava o usuglašavanju mišljenja o sadržaju studije održat će se u okviru postupka prethodne rasprave iz zakona kojim se uređuje prostorno uređenje.

Nadležno tijelo će u suradnji s izrađivačem razmotriti mišljenja, primjedbe i prijedloge javnosti dostavljene u postupku informiranja. Zatim, nadležno tijelo utvrđuje konačni sadržaj strateške studije i donosi odluku o sadržaju strateške studije.

5.1.1. Odluka o sadržaju strateške studije

Odluka o sadržaju strateške studije sadrži osobito:

- programska polazišta, obuhvat i ciljeve S/P/P-a

- konačno utvrđeni sadržaj strateške studije
- popis tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima, koja su sudjelovala u postupku
- podatke o izrađivaču.[8]

Nadležno tijelo informira javnost sukladno Zakonu i uredbi kojom se uređuje informiranje i sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša.

5.1.2. Odabir ovlaštenika i obveze ovlaštenika u postupku strateške procjene

U roku od osam dana od dana donošenja odluke o sadržaju strateške studije, nadležno tijelo, započinje postupak odabira ovlaštenika.

Ovlaštenik sudjeluje u postupku strateške procjene tako da:

- izrađuje stratešku studiju uključujući i možebitne dopune i dorade strateške studije na zahtjev nadležnog tijela tijekom postupka;
- po pozivu nadležnog tijela putem svojih predstavnika – voditelja izrade strateške studije i po potrebi drugih suradnika u izradi strateške studije, nazoči sjednicama povjerenstva;
- na zahtjev nadležnog tijela osigurava odgovarajuće sažetke, stručne podloge i sl. koje se odnose na materiju u svezi sa sadržajem strateške studije i u svezi sa strateškom procjenom te osigurava dostatan broj primjeraka strateške studije, odnosno sažetaka kao posebnih dijelova strateške studije;
- na zahtjev nadležnog tijela surađuje s izrađivačem;
- na zahtjev nadležnog tijela sudjeluje u postupku javne rasprave prilikom postupka javnog izlaganja.[8]

U roku od osam dana od dana odabira ovlaštenika, nadležno tijelo, ovlašteniku dostavlja odluku o sadržaju strateške studije i nacrt prijedloga S/P/P–aza koji se provodi postupak strateške procjene.

Ovlaštenik je, vezano za izrađenu stratešku studiju, odgovoran za istinitost i točnost podataka te stručnu utemeljenost i udovoljavanje propisanim zahtjevima, prema odluci o sadržaju strateške studije. Ovlaštenik je dužan pri izradi strateške studije koristiti

najnovije, vjerodostojne i dostupne podatke s obzirom na sadržaj, ciljeve i razinu obuhvata S/P/P-a, uzimajući u obzir da se pojedina pitanja razmatraju na različitim razinama donošenja S/P/P-ate je u te svrhe prilikom izrade strateške studije dužan surađivati s izrađivačem. [8]

5.2. Izrađivači strateške studije

Strateške studije izrađuju ovlaštenici. To su tvrtke koje je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode ovlastilo za stručne poslove zaštite okoliša. Ovlaštenik je osoba koja je zadužena za istinitost i točnost podataka te ti podaci ujedno moraju biti najnovijeg datuma. Neka poglavlja u izradi strateške procjene moraju izrađivati stručnjaci pojedine struke ovisno o poglavlju koje se obrađuje u studiji.

6. JAVNA RASPRAVA

Obveza informiranja i osiguranja sudjelovanja javnosti u postupcima strateške procjene utjecaja S/P/P-ana okoliš uređena je Zakonom o zaštiti okoliša. Način informiranja javnosti i zainteresirane javnosti uređen je Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti po načelima zaštite okoliša.

Nadležno tijelo donosi odluku o upućivanju strateške studije i nacrtu prijedloga S/P/P-ana javnu raspravu te o tome obavještava javnost. S obzirom na složenost i prirodu materije o kojoj je dužno dati informacije sukladno zakonu, osim putem internetske stranice, nadležno tijelo informacije može dati i drugim načinima informiranja koji su primjereniji u konkretnom slučaju s obzirom na lokalnu zajednicu ili građanina pojedinca, a osobito:

- javnim oglašavanjem u tisku,
- javnim oglašavanjem u službenom glasilu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave,
- oglašavanjem na panou za oglašavanje u pojedinom mjestu,
- oglašavanjem u sredstvima javnog informiranja,
- elektroničkim medijima i sl.,
- oglašavanjem na odgovarajućim oglasnim pločama i sl.,
- te izdavanjem pisanih materijala. [3]

U postupku strateške procjene javnost se informira o:

- odluci o pokretanju postupka strateške procjene i izradi strateške studije,
- odluci kojom se određuje sadržaj strateške studije,
- odluci da se strateška studija i nacrt prijedloga S/P/P-ate upućuje na javnu raspravu,
- postupku u svezi mogućeg prekograničnog utjecaja S/P/P-ate o postupku sudjelovanja vezano za stratešku procjenu u drugoj državi,
- izvješću nadležnog tijela o provedenoj strateškoj procjeni i donesenoj strategiji, planu odnosno programu. [3]

Javna rasprava organizira se u trajanju od najmanje 30 dana i u tom je vremenu moguće izvršiti uvid u dokument. Cjelovita studija o utjecaju zahvata na okoliš koja se

upućuje na javnu raspravu objavljuje se na stranicama Ministarstva ili nadležnog tijela u županiji, odnosno Gradu Zagrebu za provedbu postupka procjene utjecaja na okoliš. Također, na uvid se još daju odluka, ocjena i izvješće, ali u sažetom obliku bez tehničkih i kartografskih prikaza. Za trajanja javne rasprave nadležno tijelo obavezno je organizirati najmanje jedno javno izlaganje. Javnost primjedbe i prijedloge može davati u pisanom ili usmenom obliku tijekom javnog izlaganja. Nakon provedene javne rasprave, nadležno tijelo sva mišljenja, primjedbe i prijedloge iz javne rasprave dostavlja na očitovanje izrađivaču studije.

U postupku javne rasprave o strateškoj studiji i nacrtu prijedloga S/P/P-a, javnost sudjeluje sukladno odredbama Zakona i Uredbe kojima se određuje način provedbe javne rasprave, osim u slučaju postupka strateške procjene utjecaja prostornog plana na okoliš kada javnost sudjeluje primjenom odredbi zakona kojim se uređuje prostorno uređenje. [7]

Prema odredbama Zakona o zaštiti okoliša javnost i zainteresirana javnost moraju, rano, tijekom postupka odlučivanja u pitanjima okoliša biti obaviještene o svojem pravu sudjelovanja u postupcima strateške procjene utjecaja na okoliš. U tim postupcima javnost i zainteresirana javnost imaju pravo iznijeti svoje mišljenje, prijedloge i primjedbe na način i u rokovima kako je uređeno Uredbom.

U postupku strateške procjene javnost sudjeluje u:

- postupku izrade strateške studije,
- određivanja sadržaja; pisanim mišljenjima i prijedlozima u razdoblju određenom Uredbom koja se dostavljaju nadležnom tijelu,
- postupku javne rasprave o strateškoj studiji i nacrtu prijedloga S/P/P-a; prema odredbama Zakona i Uredbe kojima se određuje način provedbe javne rasprave, osim u slučaju postupka strateške procjene utjecaja prostornog plana na okoliš, kada javnost sudjeluje primjenom odredbi zakona kojim se uređuje prostorno uređenje. [3]

U javnoj raspravi javnost te drugi sudionici u javnoj raspravi kao što su tijela i/ili osobe određene posebnim propisima, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i druga tijela, u roku i na način propisan Uredbom, daju mišljenja,

prijedloge i primjedbe vezane uz predmet javne rasprave. Javnost sudjeluje u javnoj raspravi na način da:

- ima pravo pristupa na javni uvid predmeta javne rasprave,
- postavlja pitanja tijekom javnog izlaganja o predloženim rješenjima, na koja odgovaraju odgovorne osobe, usmeno ili u pisanom obliku prema zahtjevu sudionika javne rasprave,
- može upisati prijedloge i primjedbe u knjigu primjedbi koja se obvezno nalazi uz predmet o kojem se provodi javna rasprava,
- daje prijedloge i primjedbe u zapisnik za vrijeme javnog izlaganja,
- upućuje nadležnom tijelu pisane prijedloge i primjedbe u roku određenom u obavijesti o javnoj raspravi.

U javnom izlaganju obvezno se osigurava nazočnost i sudjelovanje predstavnika nadležnog tijela, predstavnika izrađivača i voditelja izrade strateške studije. O javnom izlaganju vodi se zapisnik i njega vodi službena osoba tijela koje koordinira i provodi javnu raspravu, odnosno koje provodi javno izlaganje po zamolbi nadležnog tijela. O provedenoj javnoj raspravi nadležno tijelo priprema izvješće.

Izvješće osobito sadrži:

- podatke o predmetu javne rasprave, odnosno naznaku da je taj predmet sastavni dio toga izvješća – popis pozvanih sudionika u javnoj raspravi prema posebnoj obavijesti,
- popis sudionika u javnoj raspravi čiji su prijedlozi i primjedbe vezane uz predmet javne rasprave prihvaćene,
- naznaku primjedbi i prijedloga sudionika, koji nisu prihvaćeni ili su djelomično prihvaćeni te obrazloženja razloga njihova neprihvatanja, odnosno djelomičnog prihvaćanja,
- popis sudionika u javnoj raspravi čija su mišljenja, prijedlozi i primjedbe dani izvan određenog roka. [3]

Kvalitetno sudjelovanje javnosti način je dolaska do kvalitetnijih odluka, ali i do inovativnih ideja i povećanja kredibiliteta samog postupka donošenja nekog S/P/P-a.

7. PRIKAZ SPUO U RH

U Republici Hrvatskoj je u posljednjih 9 godina izrađeno i prihvaćeno 60 strateških procjena utjecaja na okoliš. U Tablici 5. može se vidjeti broj izrađenih SPUO u svakoj županiji, kao i pojedina ministarstva koja predstavljaju nadležna tijela.

Tablica 5. Prikaz SPUO u RH

Nadležna tijela državne uprave ili jedinice područne (regionalne) ili lokalne samouprave	
ŽUPANIJE:	
Bjelovarsko – bilogorska županija	IV. Izmjene i dopune Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije
Dubrovačko – neretvanska županija	II. Ciljane Izmjene i dopune Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije
	Plan korištenja obnovljivih izvora energije na području Dubrovačko-neretvanske županije
	Izmjene i dopune Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije
	Razvojna strategija Dubrovačko-neretvanske županije
	Glavni plan razvoja funkcionalne regije Južna Dalmacija i prometnog modela
Istarska županija	Izmjene i dopune Prostornog plana Istarske županije
Karlovačka županija	II. Izmjene i dopune Prostornog plana Karlovačke županije
	Ciljane IV. Izmjene i dopune Prostornog plana Karlovačke županije
	Studija prometnog razvoja Karlovačke županije
Koprivničko – križevačka županija	Razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2014.-2020.
Krapinsko – zagorska županija	II. Ciljane Izmjene i dopune Prostornog plana Krapinsko-zagorske županije
	Masterplan razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2016.-2025.
Međimurska županija	Razvojna strategija Međimurske županije do 2020.
Osječko – baranjska županija	Prostorni plan Osječko-baranjske županije i II. Izmjene i dopune Prostornog plana Osječko-baranjske županije
	Masterplan prometnog razvoja Grada Osijeka i Osječko-baranjske županije
	Masterplan razvoja turizma Osječko-baranjske županije

Požeško – slavonska županija	Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije
Primorsko – goranska županija	Prostorni plan Primorsko-goranske županije
Sisačko – moslavačka županija	II. Izmjena i dopuna Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije
Varaždinska županija	Strategija razvoja turizma Varaždinske županije za razdoblje 2015.-2025.
	Plan projekta razvoja integriranog prijevoza putnika i intermodalnog prijevoza tereta na području regije Sjeverne Hrvatske
	Razvojna strategija Varaždinske županije do 2020.
Vukovarsko – srijemska županija	IV. Izmjene i dopune Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije
Zadarska županija	Županijska razvojna strategija Zadarske županije 2015.-2020.
Šibensko – kninska županija	Izmjena i dopuna (VI) Prostornog plana Šibensko-kninske županije
	Masterplan razvoja turizma Šibensko-kninske županije
Grad Zagreb	Plan gospodarenja otpadom u Gradu Zagrebu do 2015. Izmjene i dopune Prostornog plana Grada Zagreba Razvojna strategija Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine
NADLEŽNA TIJELA:	
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije	
<ul style="list-style-type: none"> - Operativni program „Regionalna konkurentnost“ 2007.-2013. - Operativni program iz područja kohezije i konkurentnost 2014.-2020. - Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. 	
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	
<ul style="list-style-type: none"> - Operativni program „Promet“ 2007.-2013. - Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2030. - Izmjene i dopune Operativnog programa „Promet“ 2007.-2013. - Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine, Okvirni nacionalni program za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (ONP) i Nacionalni program razvoja širokopojasne agregacijske infrastrukture u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (NP-BBI) - Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske 2016. - 2030. - Masterplan razvoja prometne infrastrukture na relaciji autoceste Zagreb-Karlovac 	

<ul style="list-style-type: none"> - Nacionalni plan razvoja luka od osobitoga (međunarodnoga) gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku - Nacionalni plan razvoja luka otvorenih za javni promet od županijskog i lokalnog značaja
Ministarstvo poljoprivrede
<ul style="list-style-type: none"> - Plan upravljanja vodnim područjima Republike Hrvatske 2013.-2015. - Nacionalni plan ribarstva Republike Hrvatske i Operativni program „Ribarstvo“ 2007.-2013. - Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture 2014.-2020. - Operativni program „Pomorstvo i ribarstvo“ 2014.-2020. - Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina 2013.-2023. - Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioraciju 2013.-2017. - Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. - Operativni program „Pomorstvo i ribarstvo“ 2014.-2020. - Plan upravljanja vodnim područjima Republike Hrvatske 2016.-2021.
Ministarstvo gospodarstva
<ul style="list-style-type: none"> - Program zaštite, uređenja i korištenja rijeke Save i zaobalja od granice s Republikom Slovenijom do Siska - Okvirni plan i program istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu - Okvirni plan i program istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
<ul style="list-style-type: none"> - Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske - Urbanistički plan uređenja državnog značaja „Vršna zona“, Medvednica - Urbanistički plan uređenja državnog značaja „Skijaški kompleks“, Medvednica
Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost
<ul style="list-style-type: none"> - Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
<ul style="list-style-type: none"> - Operativni program „Okoliš“ 2007. - 2013. - Prijelazni nacionalni plan Republike Hrvatske - Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. s pogledom do 2050. - Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem - Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2016. - 2022.

Izvor: <http://www.mzoip.hr/hr/okolis/procjene-utjecaja-na-okolis.html>

Iz tablice je razvidno da se strateška procjena utjecaja na okoliš S/P/P–a najčešće provodi u područjima: ribarstva, energetike, prostornog planiranja, regionalnog razvoja, gospodarenja otpadom i vodnim gospodarstvom.

Prema broju izrađenih i provedenih SPUO S/P/P-a prednjači Dubrovačko-neretvanska županija i to iz područja prostornog planiranja. Prema podacima može se zaključiti da na izradu i provedbu SPUO iz područja prostornog planiranja otpada oko 30% od ukupno izrađenih SPUO u RH.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, kao i Ministarstvo poljoprivrede imaju najveći broj izrađenih SPUO S/P/P-a iz područja prometa, ribarstva i vodnoga gospodarstva. Provedbom SPUO omogućuje se smanjenje vjerojatno značajnog utjecaja na okoliš na najmanju moguću mjeru u vrlo ranoj fazi planiranja.

8. ZAKLJUČAK

Posljednjih dvadesetak godina, kroz zakonodavstvo, uvedena je praksa izrade strateške procjene utjecaja na okoliš u pojedinim zemljama. U Hrvatskoj je unatrag nekoliko godina propisana obveza provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš za sve strategije, planove i programe u područjima koja mogu imati značajno negativan utjecaj na okoliš. Kao prvi primjer izrade strateške procjene utjecaja na okoliš u Hrvatskoj korišten je Prostorni plan Primorsko–goranske županije.

Samom izradom i provedbom strateške procjene utjecaja na okoliš promiče se osnova održivog razvitka, odnosno već u ranoj fazi planiranja, mogu se anulirati ili pak smanjiti negativni utjecaji zahvata na okoliš. Glavni dio strateške procjene utjecaja na okoliš je unaprjeđenje kvalitete zaštite okoliša, promicanje održivog razvoja. Provedbom strateške procjene utjecaja na okoliš zbog svoje širinepraćenja stanja okoliša, sagledava se i širok raspon rješenja koja se razmatraju.

Strateška procjena ima pozitivne strane u smislu informiranja i sudjelovanja javnosti u odlukama provedbe strateških procjena. Kvalitetno i pravovremeno sudjelovanje javnosti može poboljšati i stvoriti neke nove pretpostavke u donošenju odluka neke strategije, plana i programa. Kroz sudjelovanje u postupku donošenja S/P/P javnost se upoznaje o kakvim se zahvatima u okolišu radi te da li oni imaju pozitivne ili negativne učinke na okoliš, i na samu zaštitu okoliša kao i na zdravlje ljudi, također, se informira o tome da provedba SPUO omogućuje smanjenje vjerojatno značajnog utjecaja na okoliš na najmanju moguću mjeru u ranoj fazi planiranja.

SPUO u Republici Hrvatskoj doprinosi sustavu upravljanja okolišem, a to podrazumijeva unaprjeđenja odnosa prema okolišu i smanjenju nepoželjnih utjecaja na okoliš. Putem javnih rasprava pokušava animirati javnost i u ljudima pobuditi svijest o brizi o okolišu, s obzirom da se neki zahvati provode u područjima u kojima ljudi obitavaju. Odaziv javnosti je vrlo bitan, iako je za sada beznačajan broj ljudi prisutan na javnim izlaganjima, jer svojim mišljenjima ili kritikama mogu itekako pridonijeti kvalitetnijem odnosu spram okoliša.

9. LITERATURA

- [1] **Drljača, M.(2012).** *Koncept održivog razvoja i sustava upravljanja*
https://bib.irb.hr/datoteka/580157Koncept_odrivog_razvoja_i_sustavu_pravljanja.pdf
(20.06.2016)
- [2] **Herceg, N. (2003).** „Okoliš i održivi razvoj“. U: „Sustavi upravljanja okolišem“.
Zagreb, Synopsis d.o.o., str. 541 – 576
- [3] *Procjena utjecaja na okoliš i strateška procjena utjecaja na okoliš*
<https://www.mzoip.hr/> (10.07.2013.)
- [4] **Hrvatska udruga stručnjaka zaštite prirode i okoliša(2013).** *Strateška procjena utjecaja na okoliš*“. ZBORNİK RADOVA U.: (ur. Marta Brkić, Nenad Mikulić),
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske, Zadar, str. 71 – 73
- [5] **Vahtar-Jurković, K.(2015).**Strateška procjena utjecaja strategije, plana i programa na okoliš,Sveučilište u Rijeci, Građevinski fakultet
- [6] CARDS PROJEKT (2003) “*Procjena utjecaja razvojnih strategija na okoliš*”
STRATEŠKA PROCJENA UTJECAJA NA OKOLIŠ, (25.07.2016.)
- [7] **Radojčić D. (2013).**„*Priručnik o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš*“Pula,
Udruga Zelena Istra
- [8] Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš, Narodne novine
64-2176/2008, 80-1659/2013 (27.07.2016.)
- [9] Zakon o zaštiti okoliša, Narodne novine 80-1659/2013, 153-3221/2013, 78-
1498/2015(08.08.2016.)

PRILOZI**1. POPIS SLIKA**

Slika 1. Demingov krug kvalitete	7
Slika 2. Faze provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš	10

2. POPIS TABLICA

Tablica 1. Usporedba postupaka SPUO i PUO	12
Tablica 2. Instrumenti zaštite okoliša	14
Tablica 3. Koraci u provedbi SPUO	19
Tablica 4. Postupak ocjene o potrebi strateške procjene	25
Tablica 5. Prikaz SPUO u RH	34